

Q. D. B. V.

DISPUTATIO MEDICA

De

OEDEMATIS

NATURA & CURA,

Quam

Gratiosiss. Facultate Medica

Indulgente

Pro

L O C O

In Eadem suo tempore ob-
tinendo

Ad diem 5. Jun. A. C. M. DC. LXXXV.

Publice ventilandam sistit

JOH. GUILIELMUS PAULI

Lips. Phil. & Med. Doct.

RESPONDENTE

CAROLO FRIDERICO LUTHERO,

Vrat. Siles.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ.

Literis JOHANNIS GEORGI.

DEPARTMENT OF THE ARMY
OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

B. C. D.

PRÆLOQUIUM.

VI Humorum in Corpore nostro
vivente absolvitur Circulus, obeun-
dis ritè partium solidarum actionibus
adeò requiritur necessarius, ut statim
ac ille quocunqve turbatur modò, va-
ria in his læsionum exsurgant genera. Quotidiè
hoc in morbis observare est internis non minùs ac
externis, ceu in quorum plerisque Humorum Mo-
tus aut primariò, aut secundariò ad minimum, exi-
stit vitiat. Sic etiam si v. g. Catarrhi ab irritante
quòdam proximè inferantur, subsequens nihilo-
minùs fibrillarum crispaturæ occasione mox ab im-
pedito lymphæ concomitantur motu. Sed quò vi-
tium tale magis, primarium in medium afferatur,
exempli loco è Tumorum nonnullis (Humoralibus
quoqve propterea appellatis, quod eisdem humor
quidam stagnans, i. e. in motu suo impeditus, tan-
quam Causa Materialis proxima constituat) unicum
denominasse Oedema sufficiat, Disputatione præsen-
ti sub duplici capite pluribus ita ventilandum, ut
in primò Theoreticò Natura, in alterò verò
Practicò ejusdem Cura cuius patefcatur.

Faxit DEUS Opt. Max. Fe-
liciter!

Caput I. THEORETICUM.

§. 1.

Quanquam *Oedema* suæ intuitu originis, quam Græciæ ἀπὸ τῆς οἰδήσεως, i. e. tumere seu inflari debet, Tumorem quemvis in genere morbosum Hippocrati significet, temporis nihilominus successus apud Medicos obtinuit & adhuc obtinet usus, ut specialem magis ac partialem in corpore nostro Extuberantiam præternaturalem exprimat sequenti circumscriptam definitione: *Tumor est Humoralis, albicans, mollis digitisq; ita cedens ut horum vestigia retineat aliquamdiu impressa, calore nullo, nec dolore, aut saltem paulisper tensivo, molestus, in cute alicubi ac partibus subcutaneis à crassioribus seri moleculis intra poros istarum nimium coærceratis excitatus.*

§. 2.

Generis hic proximi locum *Humoralis* sibi vindicat *Tumor*, eò, quod œdematosa extuberatio talem in parte quâdam corporis auctam designet magnitudinem, ad cujus post partum productionem Humor proximè facit, non Flatus, nec solidioris alicujus partis in alteram Decubitus, nec Res etiam quædam totò genere præternaturam, aliis aliàs tumorum speciebus prognerandis, v. g. Tympanitidi, Herniis variis, diversis Luxationibus, it. tumoribus calculosis, pilosis, verminosis &c. inservientes, à quibus *Oedema* tamen per datum oppidò discrepat genus, velutiis solummodò Extumescentiis, quas humor pariter quidam procreat, commune, e. g. Inflammationi, Erysipelati, Scirrho &c.

§. 3.

Specificam verò *Differentiam* *Oedemati*, quâ ab humoralibus etiam istis discernatur tumoribus, conciliant: primò *Qualitates* quatuor in œdemate sensibiles, instar proprietatum ipsi essentialium sese habentes; deinde *Subiectum*, ac *Causa* denig, *Continens*; quæ singula quidem nunc eòdem quoque ordine essent enucleanda, sed cum scrutinium essentialium œdemati adjunctorum, subiecti ejusdem ac causæ supponat præcognitionem, ab horum potiùs perustratione initium licebit desumere.

§. 4.

Subiectum equidem Oedematis in genere spectatum occurrit duplex : *inbasionis alterum, alterum radicationis*; quorum tamen illud solum; quia adæquatam, in definitione expressum, hoc verò in §. 9. etiam denominandum. *Inbasionis scilicet subiectum, seu pars in œdemate affecta adæquat a, Cutis partes, existunt subcutaneæ*: ita quidem, ut in Cute tertiam cum primis ejus laminam, præter omnis generis vascula ex tendineis fibris glandulisque interspersis contextam; ac recentissimè à Bidloo *Anatom. Corpor. Human. Tab. 4.* per opticum instrumentum niudè depictam, affici statuam; è subcutaneis verò partibus, pinguedinem musculosque, tam subcutaneos, quàm alios κατ' ἐξοχὴν sic dictos cum membranis suis pati eò lubentius existimem, quod *Excell. Dn. Meibomium Helmstadii in Dissertatione quâdam de Tumoribus pedum sub Umbone Ejus A. 79. habuî, sectionis ope deprehendisse videam, humorem in pedibus œdematosum non sub cute tantum, sed & sub membranâ musculorum, & in ipsis quoque musculis, solitò laxioribus, habere sedem.*

Sed dubium extemplo hîc sese sistit, annon internæ quoque corporis partes ab œdematoso interdum affligantur tumore? & ut verum fatear, non adeò aberrare videtur *Fabricius ab Aquapendente* in partibus internis ac externis œdemata oriri *Oper. Chirurg. p. m. 32.* scribens; etenim quânvîs rariores hîc, si ullæ, Autorum œdemata interna enarrantium prostant observationes, probè tamen si consideretur, constitutionem scirrhosam, quæ interna sæpius vexat viscera, æquè à serò ac œdema, magis saltem coagulato proficisci, vix absonum erit suspicari fortassis œdematosam internè aliquandò priùs subesse habitudinem, quàm perfectus ibi gignatur scirrhus: nihilominus cum interna talia œdemata omnem Medici eludant explorationem, in tradendo œdematis subiecto ad externum malui respicere tanquam tale, de quò Medici & Chirurgi unice ferè solent disquirere. Interim si quod subiectum œdemati utriusque commune à me veniret exhibendum, illud commode per fibras simplices & glandulosas partes ubivis describerem obvias,

De cætero cutim ac partes subcutaneas magis, quam alias partes esse commodas, ut ab œdematosô occupentur tumore, præter Autopsiam modò §. 4. confirmatam, ipsa earundem apta conformatio aptusque satis pervadent situs; Cum enim hujus respectu incumbentis Atmosphæræ attackui quandoque satis injurioso maximè sint expositæ, ratione autem illius à minoribus longè irri-gentur arteriolis, quàm quarum interdum pulsus lymphæ ad vas-cula sua crystallina urgendæ ac protrudendæ sufficiat, utroque sa-nè modò facilius hâc, quam alibi lymphæ refluxui objici remoram & per consequens œdema introduci elucefcit.

Quinimò ex consideratò partium situ clarum quoque eva-dit, cur pedibus præ partibus aliis œdemati frequentius sint obno-xii, adeò, ut nonnulli statim æc erectam corporis posituram plus debitò continuant noctisque præsertim tempore sedentes somnum capiunt, pedum ejusmodi incurrant tumores. Supposito enim, ceu verissimè à *Borello de Mot. Animal. Part. 2. Cap. 5.* monstratò, mag-nam Cordis musculosi pro sanguinis pulsu requiri virtutem ad eam, quæ in vasis jam dum propter sanguinem ibi existentem de-prehenditur, exsuperandam renitentiam. Quod si itaque qua-cunque ex causâ hanc cordis quodammodò vim contingat immi-nui, prout somni etiam tempore accidit, ratione duplicis effectus, qui sanguinis quoad motum in verticali corporis situ sequi ferè de-bet, dum primò quidem sanguis arteriosus propriò haud difficul-ter pondere inferiora versus ruit, dein tamem venosus propter ean-dem gravitatem difficiliter longè ascendit, perquam prompta feri crassioris intra pedum poros habebitur collectio, i. e. tumor for-maliter œdematosus.

In eò quippe consistit ratio, quâ subjeçtum œdematis in ge-nere afficitur, ut pori ejus sive intersticia, vel fibras inter, vel glandu-las relicta, à continente plus debitò distendantur causâ, undè ad proportionem, quâ hæc ibi coærvatur, tumor ipse œdematosus vel major evadit, vel minor. Minus proin necesse est, ut in omni semper Oedemate Cutis æque ac omnes partes subcutaneæ simul patian-

patiantur, cum sola nonnunquam cutis, ubi Oedema non adeo profundum affligit, nec nimis diffusum, videatur sufficere. Neque frustra in definitione pars affecta particulam alicubi fuit limitata, quia si cutis secundum totam, aut saltem maximam sui peripheriam in mollem ejusmodi elevetur extuberantiam non Oedema amplius, sed Leucophlegmatia potius salutatur Practicis.

§. 9.

Radicacionis autem *subjectum*, seu ea affecta pars, in qua antecedens Oedematis causa velut delitescit sopita ipsa videtur *Massa sanguinea*, unicus ille in corpore nostro Humor universalis, qui a cordis impulsu ad omnes corporis viventis partes tam internas quam externas, continuo vibratus hisce illaudabiles pariter, si adsint, ac laudabiles simul adportat particulas, in tumore nostro ita constitutus, ut serosae ejus massulae vel plus justo abundant, vel praeternaturali etiam plus minus viscida gaudeant crassitie, e causis quemadmodum mox evolvendis uberius constabit.

§. 10

In definitione siquidem *proxima* & *continens causa* *crassiores feri* subnuntur *molecula* intra partis affectae poros nimium coactatae, sive crassities ejusmodi his naturalis magis fuerit, sive praeternaturalis. Est videlicet serum altera integralis Massae Sanguineae pars, in quam & cruorem haec sibi relicta sponte sua, vel in tubulis vitreis seta haud crassioribus annotante *Antonio de Heide Anatom. Mytul. p. 175.* facescit, ratione texturae suae ex particulis magnitudine ac figura differentibus, sensibiliter sub aqua & gelatina comprehensis, conflata. Candelae enim ardentis flammam in cochleari expositum serum aqueam exhalare portionem, gelatinosam vero servare resistentem, notissimum. Jam uti feri crassitiem naturalem eam dico, quam particulis suis gelatinosis bene se habentibus, decentique sub proportionem aqueae parti combinatis, refert acceptam; ita ex opposito praeternaturalem ejus crassitiem voco istam, quam a particulis chyli crudioribus plus minus pituitosis ac viscidis, digestionis primae culpa enatis, adipiscitur. Quibuscumque itaque ex crassioribus his feri moleculis, sive naturalibus sive praeternaturalibus, in partium externarum poris stagnare ac modo successivè, modo repente coactari ibi datum est, continens tumoris oedematosi

matosi eo ipso evadunt causa, quod nimium coacervata totam loci affecti dimensionem reddant auctiorem.

§. 11.

Cognita hucusq; continente oedematis causâ, *serum idem in vasis adhuc fluctuans causa antecedentis* habebit rationem tantò magis, quantò vel copia ejus adest major, vel consistentia crassior. Sicut namque alias ea feri ad cruorem in corpore nostro est proportio, ut hujus quantitas decies ad minimum ab illò. *Excell. nostrò D. D. Bobnio Aët. Erud. Lips. A. 1682. p. 127.* accuratè ostendente, excedatur; ita si pondus hoc, respectu vel ad rubicundam sanguinis partem, vel totum etiam corpus habito, notabilè sui capiat incrementum, serum tunc gelatinæ suæ simul auctæ intuitu efformando oedemati admodum redditur dispositum. Nihilominus præter hanc feri quantitatem, & consistentiam ejus præternaturaliter crassiolem oedemati producendo sufficere, Cachectici pituitosi, Senes ac Mulieres, suo quotidie testantur exemplo, utpote qui fere ratione crassioris feri frequentius quam alii, tumoribus ejusmodi deprehenduntur succumbere.

§. 12.

Cause autem Procataretica omnes, moventes serum, quò continens Oedematis exsurgat causa, in genere quidem feri adjuvant stagnationem, attamen in specie earum aliæ in vasa magis, aliæ in locum affectum, aliæ denique immediate in serum ipsum suas exerunt operationes. Primum in vasa, serum à partibus revahentia, tam venosa quam lymphatica operantur cuncta, quæ ab extra ista comprimunt, comprimendoque efficiunt, ut serum vel ultra pergere impotens vel vasa quoque lymphatica disruptens, in poris copiosè detineatur partium, v. g. Uterus ingravidatus tali vasorum compressione ultimis gestationis mensibus oedematosos in gravidis inferens pedes. Huc itidem spectare videntur luxationes &c. oedematosis interdum extuberantiis, Autore Richardo Wiseman in the severall Chirurgicall Treatises p. 81. pariter autam supeditantes.

§. 13.

Deinde in locum hic affectum Causæ occasionales agunt eæ, quæ vel fibras ejus stringere, vel laxare valent: priori enim modò serum partis interstitiis velut insigitur, posteriori verò fibræ particulis

culis serofis ad vascula sua propellendis redduntur ineptæ. Illud contingit maxime in doloribus, v.g. podagra dictæ vulgò frigida, it. vulnerum &c. hoc autem in Inflammationibus, Contusionibus &c. quando his œdemata nonnunquam succedunt, evenire videtur; quinimò à tali fibrarum laxitate petenda ratio, cur eadem loca, quæ semel œdema fuerunt passa, levi data occasione denuò ab hòc affligantur.

§. 14.

Tandem immediatè afficiunt serum occasiones, quæcunque hujus vel abundantia, vel crassitie præbent ansam, sive sex rerum nonnaturalium, sive prænaturalium accensenda veniant classi. Sic rebus nonnaturalibus admunerantur: primò Aer humidior & frigidior, quorum ille feri non saltem quodammodò adauget copiam, sed & consistentiam ejus magis inspissat unà cum frigidiori habitum quoque corporis multum vellicante. Hinc Alimenta solida æque ac fluida, vel in nimia assumpta copia, vel crassiora etiam, viscida & acida &c. deglutita. Tum Quietis ac Somni excessus, humorum retardandò circum, crassitiem sero prænaturalem inducens. Porro Excreta & Retenta, v.g. Urinæ in renibus secretio imminuta, it. in mulieribus menstrua suppressa. Ex Animi denique Affectibus Tristitia imprimis, Timor ac Terror &c. qui singuli figgendò spiritus humores in motu magis lentos & in crasi plus minus crassos efficiunt.

§. 15.

Inter res autem prænaturales agmen quasi ducit depravata alimentorum in Ventriculo digestio talis, quæ ad pituitosam, vel acidam quoque, dictam vergit cruditatem, Cacochemia pituitosa, à quâ Cachexia similis hic pariter consideranda, mater genuina Hinc Phthisis diuturnior adest, pulmonum exulceratorum occasione variis heterogeneitatibus inquinans serum. Febres demum tam acutæ, quam chronicæ se offerunt, crasam Mæ Sæ ita turbantes, ut curatas easdem œdematosi nonnunquam crurum sequantur tumores, idque è facilius, quò liberius ægri reconvalescentes suo denuò indulgentio &c.

§. 16.

Perlustratis ita hæcenus subjectò œdematis atque causis, ad

quatuor adjuncta ipsi essentialia, cognitu nunc faciliora, reverti licebit : horum primum *albicans est color* a sero ipsò crassiori in tertia cutis laminâ contentò, partim ratione proprii coloris, partim & ratione impediti sanguinis versus corpus cutis reticulare influxûs, conciliatus. Alterum *mollities* determinata cernitur, talis videlicet, *que digitis cedit, & horum vestigia aliquamdiu ostendit* impressa, antequam ad pristinum redeat seu resiliat statum, à crassioribus pariter seri exorta particulis debiliori instructis elatere, quàm ut è momentò quasi priorem reassumere queant locum. Tertium *caloris* (sub intellige p. n. potius quàm naturalis, licet & hic imminutus sit) habetur *absentia* ex eò, quod partium in œdemate sensibilis desit irritatio, spirituum ac sanguinis uberiolem ad partem affluxum, à quò in Inflammatione aliàs & Erysipelate p. n. dependet calor, determinans. Quartò denique *dolor* observatur *nullus* ob eandem irritationem absentem, in vellicatione quippe potius, quàm in solutione continui, consistere doloris essentiam sufficienter demonstrat *Borellus de Motu Animal. Part. 2. Cap. 18.* Aut si exilis nonnunquam combinetur dolor, tensivus saltem is est à serò poros replente ac fibras non nisi pondere vellicante enatus.

§ 17.

Differentiæ Oedematis pauciores considerari merentur : Primum ratione magnitudinis, quâ œdema in locò affectò sese extendit, aliud circumscriptum est, quod minus occupat spatium; aliud diffusum, quod per majus sub tumoris œdematosi diffunditur nomine. Hinc originis intuitu, Oedema vel primarium existit, vel secundarium; quorum illud aliud non æque morbum sequitur, ac hoc, quod ab aliò dependet, v. g. Phthisi, Hydrope &c. Tum respectu temporis, Oedema recens aliud, aliud inveteratum occurrit. His demùm Autorum nonnulli v. g. *Barbette Chirurg. p. m. 99.* aliud discrimen addunt à qualitate causæ petitem, quò Oedema aut perfectum, aut imperfectum, & hoc rursus vel phlegmonodes, vel erysipelatodes, vel scirrhodes esse, pronunciant; verùm cum œdema ipsi imperfectum dictum sub definitione verà haud comprehendatur, differentiâ ista negligendâ potius esse videtur, quàm pluribus enodandâ.

In *Signorum Diagnosticatorum* censum venientibus ipsis sensibilibus œdematis qualitatibus §. 16. evolutis, non est, cur ad *Prognosin* pergere cœsem. *Ratione eventus* : Oedema aliud periculofum est, aliud periculô vacat : periculofum est, quod à periculoso dependet morbô, v. g. hydrope, phthisi &c. periculô autem vacat id, quod primarium est, aut saltem secundarium tale, morbum quod minùs periculofum insequitur, v. g. Luxationes, vulnera &c. In genere aliàs œdema rêcens faciliùs sui admittit Curationem, quàm inveteratum, cœu eandem sæpiùs penitùs eludens. *Ratione temporis* : Oedema diu fatis, tanquam morbus chronicus, perdurare solet, ita ut, si minùs resolvatur, *Guillemeau aux Oevres de Chirurgie* p. 535. quinquaginta definiat dies, antequam suppuretur, *Ratione quippe modi eventus*, hic, modô œdema sit legitimum, per resolutionem semper contingere observatur : ubi verô in imperfectum forsan degeneret, v. g. phlegmonodes, vix nisi per suppurationem terminatur. Si deniq; durum ac dolorofum evadat œdema mœtum subesse, ne in Scirrhum transmigret, indicat *VVisevan loc. cit.*

110111
1111

Caput II. PRACTICUM.

§. 1.

IN Oedematis Curatione circumspiciendum ante omnia, an primarium hoc fuerit, an secundarium; secundarium enim si affligat, omnis in ejus remotione conatus, nisi & ipse morbus primarius removeatur, erit frustraneus. Pro primariô autem feliciter extirpandô triplici *Indicationi* in genere, *Curatoriæ* scilicet, *Præservatoriæ* ac *Vitali* venit satisfaciendum. In *Curatoriâ*, quæ causam continentem respicit, adeoquæ circa tumorem ipsum auferendum versatur, crassiores feri particulas in partis affectæ poris coacervatas esse tollendas, præcipitur.

§. 2.

Duplex autem deprehenditur via, quâ ejusmodi âmotio suscipi potest, ordinaria alia, alia extraordinaria. Per viam ordinariam

riam serum stagnans remouetur admoventô ea, quæ decentem ipsi, quò vasa denuò sua, reuehentia subintrare suumque ibi circum repetere possit, conciliant fluxibilitatem. Diaphoretica præter interna mox §. 8. deprimenda, præstant hoc imprimis Topica extrinsecus tumori applicita, talia videlicet, quæ ratione substantiæ salinæ plus minùs acris, quâ pollent, dum stagnantes feri moleculas crassiores comminuunt, comminuendôque veluti resolvunt, Discutientia plerumque audiunt.

§. 3.

Discutientia ejusmodi Pharmacia suggerit varia sub consistentiâ vel humidâ, vel siccâ, vel mediâ denique, in usum trahenda. Humida quæ adhibentur sunt primò variorum Simplicium, e. g. Rad. Bryon. Helen. Herb. Absinth. Rorismar. Puleg. Origan. Hyssop. Lupul. Fl. Chamamill. Hyper. Bacc. Laur. Juniper. &c. aut cum ∇ simpl. aut c. vino parata Decocta, calidè loco affecto, vel lotionis, vel fomenti vice, prout commodum magis videbitur, applicanda. Hinc olea habentur & Balsama, v. g. oleum laurin. cer. mastichin, &c. Balsam. Peruvian. it. Balsam. A tam vulgaris, quàm F ii. à *Collectaneis Chymicis Leidensibus c. 31.* descriptum. Omnibus tamen hisce paria tandem, si non superiora, ex fluidis observantur lixivia cum calce vivâ, \ominus F ii, it. cineribus vitis, quercus, fagi &c. ad imitationem *Plateri Prax. tom. 3. p. 297.* confecta, aliquali Sp. V. additione magis nobilitanda.

§. 4.

Sicca verò sub fomentorum siccorum titulo in auxilium vocantur tam Vegetabilia, modò §. 3. recensita, quàm animalium quorundam stercora, e. g. bovin. ovill. columb. &c. ita quidem, ut vel immediatè admoveantur cuti, vel sacculo priùs inclusa. Fatendum tamen operationes ejusmodi siccorum medicaminum, convenienti quia fluido, cum quo magis penetrare queant, desituuntur, vix adeò notabiles esse posse, nisi sacculi forsan eum saltem in finem usurpentur, ut calidi emplastris v. g. superimpositi horum caloris ratione promoveant activitatem.

§. 5.

Convenientius proin eadem ingredientia I. a, in Cataplasmatibus rediguntur consistentiam; Cataplasmata enim sunt & Emplastras, quæ

quæ mediâ demum humida inter & sicca fruntur texturâ. Ex Emplastis autem proficua sunt : Emplast. Oxycroc. Dia Φ . Diaphoret. Minsicht. ad Hydrop. August. de Galban. Crocat. Mins. &c. oleo præsertim si quodam v. g. Γ . lign. quajac. laurin. &c. antea fuerint malaxata. Ordinariò equidem Discutientia hucusque descripta in principio ac incremento œdematis cum Repellentibus dictis jubentur jungi, verum, cum sola Discutientia illo quoque tempore proposito exactè respondeant scopo, Repellentia penitus omittenda placuit. Interim quò Topica ipsa externa operentur citius, non inconsultum erit convenientes ipsis, si affecta ferat pars, desuper applicare Deligations, & comprimendo, & calorem partis intendendo præstantes, ut *Viseman in the severall Chirurgicall Treatises. p. 83.* absque his nil magni momenti in tumorum pituitosorum curatione posse perfici pronunciet proptereaque tibialia, manicas, & Chirothecas, quæ de die in diem stringantur firmius, commendat.

§. 6.

Sed per extraordinariam magis viam serum educitur tunc, quando medicamina modò lustrata & adhibita faustus effectus excipit nullus : tum enim è Chirurgia Scarificationes in subsidium educendæ eaque, cum serum educendum crassius, *κατὰ στυμὸν* potius seu per tractum & cæsum, quàm *κατὰ πλῆγην* s. verberatim & punctim, instituendæ, attendendo unà, an Oedema superficiale magis fuerit, an profundum, quò incisuræ pariter vel superficialiter, vel profundè infligantur cuti.

§. 7.

In Præservatoriâ porò Indicatione, quæ circa Antecedentem causam occupata est, & mox unâcum Curatoriâ hic consulenda, Serum vel abundans imminuendum, vel crassius incidendum atque eliminandum esse, Ventriculi it. digestionis plus minùs laxa succurrendum, ostenditur. Ut itaque seri, si adsit, tollatur copia, Evacuantiâ univèrsalia, speciatim Cathartica, Diaphoretica & Diuretica conducunt. Ex Catharticis inserviunt ea, quæ Phlegmagoga & Hydragoga vulgò nuncupantur : nempe è Vegetabilibus Rad. Jalapp. Bryon. Herb. Sòdanell. Asar. Pulp. Colocynth. Sem. Cartham. Agaricus, Gumm. *c. de Peru &c. Ex Mineralibus verò & dulcis præstò est, it. Pilul. Jares à *Dn. Boyle of the Usefulness of natural*

*Philosophy Tom. 2. p. 110. adeò laudatæ & p. 308. descriptæ : quibus
ꝯ. vit. quoque poterit addi. c. dupl. vel tripl. ¶ Si prius fixatus ad
eum modum, quem Carol. de Maetz in Prodom. Chym. Ration.
p. 28. edocet. 1*

§. 8.

Diaphoretica verò inter ea feligenda veniunt, quæ naturæ sunt
Oinæ volat. simplicia non minùs, quàm præparata, v. g. Rad. An-
gel. Chin. Card. bened. Helen. Sarsapar. Levist. Herb. Fumar. Salv.
Rut. Card. bened. Origan. Rorismar. Thym. Lign. Sassafr. Junip. Gua-
jac. &c. Sp. \ominus * c. simpl. & aromatizatus, e. g. anifat. caryophyll. &c.
it. Sp. & \ominus vol. C. C. sangvin. hum. &c. quæ singula serum crassius aq̄
incidendo ac abundans per diaphoresin ejiciendo non absq̄e suc-
cessu operantur.

§. 9.

Quinimò pleraque ex hisce diaphoreticis, si neglectâ sudoris
curâ usurpantur, egregiâ serum abundans per urinam evacuandi
pollent virtute; quibus nihilominùs diureticum in scopum adjici
adhuc poterunt ea omnia, quæ aliàs in Hydrope diuresin ciere lau-
dantur: v. g. ex Simplicibus Rad. Bardan. Rusc. Fœnicul. Asparag.
Gramin. Herb. Fœnicul. Ap. Aneth. Petroselin. Bacc. Juniper. Fru-
ctus Alkekeng. Sem. Dauc. &c. ex præparatis verò Spiritus aperitiv.
Penot. Sp. \ominus & \oplus præsertim Sp. V. ritè dulcificati, it. Sp. mileped.
 \ominus volat. succin. \ominus genist. stipid. fabar. &c.

§. 10.

An V. Sonem autem Evacuantibus recensitis semper præmitte-
re sit consultum, jure meritòque hareo. *Thevenin* equidem *des Tu-
meurs p. m. 250.* magnum sanguinis missioni etiam repetite in nostrò
affectu attribuit effectum; ast, cum rationes ejus tanti haud videan-
tur momenti, quæ indifferentem V. Sonis hic usum nobis, infrigidi-
ori præprimis climate viventibus, valeant persuadere, vereor ne Au-
tor sibi, tanquam Chirurgo, magis forsan, quàm ægroto genero-
so tali consulat remedio. Quod enim aliquâ sanguinis parte de-
tractâ calorem naturalem faciliùs per vasa distribui dicat, vix nisi
plethora præsentem habet locum, adeoque & V. Sonem tunc saltem,
quando Plethora juncta maximè urget, inflituere convenit.

§. 11.

Hinc quò serum crassius comminuatur, partim \ominus la, v. g. \ominus *c. \ominus . \ominus at. Crystall. $\overline{\text{f}}$. Arcan. duplic. it. liquor terræ fol. $\overline{\text{f}}$ &c. partim \ominus ino. $\overline{\text{f}}$ ea, e. g. Rad Ari. Gentian. Imperat. Herb. Menthi. Cinam. Caryophyll. Zingib. Piper. Effent. absinth. centaur. min. &c. it. Tinct. $\overline{\text{f}}$. simpl. & composit. &c. sive sola, sive invicem commissa usurpentur, multum præbent præsidii. Salsa quippe remedia, prætetquam quod pituitosas in primis viis cruditates serumque in Mâ Sâ crassius attenuent, & hoc commodi præstant, ut comminutas unâ Mæ Sæ. particulas easque inutiles ac e corpore proscribendas per diuresin blandè eliminent. Salinosulphurea verò præter eundem comminutionis effectum, Ventriculi quoque digestionis plus minùs læsæ optimè simul prospiciunt, eamque si ad pituitosam vergat cruditatem corrigunt.

§. 12.

Etenim si acida Ventriculi nonnunquam combinetur cruditas, à quâ feri eatenus dependere potest crassities, quatenus chylus sapore similis plus minùs infectus ubi commiscetur sero, hoc in coagulum facillimè modò eodem cogit, ac spiritum v. g. \ominus is talem in extra vasatò sero edere effectum observamus: tunc eorum medicaminum, quæ acidum corrigunt, expetendum auxilium, sive hæc terrea sint acidum in primis viis absorbentia, v. g. ocul. 69. lap. percar. mandib. luc. pisc. C. C. corall. &c. sive \ominus ia alcalia acidì texturam invertentia, tam fixa, uti \ominus absinth. centaur. min. $\overline{\text{f}}$. &c. quam volatilia, e. g. Spirit. lumbricor. terrestr. per putrefactionem paratus, &c.

§. 13.

Sola Indicatio Vitalis breviter adhuc superest consideranda, ad virium conservationem Diæta tali, qua antecedenti causæ nullum accrescit incrementum, collimans: in hac proin præscribenda eò minus exigitur laboris, quò magis nocivus sex rerum nonnaturalium usus è Cap. 1. §. 14. jamdum patuit. Quo intuitu Aer calidus feligatur & siccus; Alimenta parciore capiantur manu & concoctu faciliora, it. aromatibus ritè condita; Quietè ac Somno indulgeatur moderatè; curâ detur sedulò, quò excernenda excernantur & retinenda retineantur; tandem evitetur tristitia, & læticia potius exultet animus,

J685
P327d

§. 14.

Atque hæc de Cura Oedematis perfecti & per resolutionem terminantis impræsentiarum annotasse satis est, quomodo enim œdemati, si durum evadat, emollientibus, quæ intergummata primum ducunt, succurri debeat, item quomodo œdema, ubi in imperfectum degenerarit, v. g. phlemonodes &c. sit tractandum, sicco hac vice præterire lubet pede properanti ad

F I N E M.

